

АНАЛІТИЧНИЙ ДАЙДЖЕСТ

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ ОСВІТИ, КУЛЬТУРИ ТА ЗВ'ЯЗКІВ З ДІАСПОРОЮ

ЗА КРОК ДО «БЕЗВІЗУ». ЩО ДАЛІ?

Автор: Юрій Марусик
(мол. наук. співробітник)

Після голосування в Європарламенті стосовно лібералізації візового режиму для України ЗМІ, політичні та громадські інститути звернули особливу увагу на питання «безвізу».

Після схвалення Європейським Парламентом має відбутись ще кілька процедур, зокрема, голосування Ради ЄС (орієнтовно 11 травня). І після підписання, публікації та набуття чинності рішення про лібералізацію візового режиму в червні цього року має закінчитись історія набуття Україною довгоочікуваного

«безвізу», що почалась у далекому 2006 р..

Низка українських ЗМІ звернула увагу на особливості голосування в Європарламенті. За візову лібералізацію виступили та проголосували

насамперед найбільші фракції: «Європейська народна партія», «Альянс Зелених», «Альянс прогресивних соціалістів і демократів», «Альянс лібералів і демократів». Найбільше ж голосів **проти** надання Україні безвізового режиму у Європарламенті віддали дві політичні групи, сформовані прихильниками правої, націоналістичної ідеології, а також позафракційні. Крім цього, в процесі підготовки до винесення українського питання на розгляд Європарламентом наполягали на негативному для України результаті представники тих самих

праворадикальних фракцій та більш помірковані французькі євродепутати. Це співзвучно із роллю французьких представників у затягуванні термінів впровадження безвізу, яку вони зіграли ще в кінці минулого року, намагаючись не дати додаткового поля для антиєвропейської риторики Марін Ле Пен, поки не відбудуться президентські вибори у Франції. Тобто, візова лібералізація – це не лише питання взаємодії України та наднаціональних структур ЄС, але й незалежних від нас обставин –

«Нарешті, особливу увагу ЗМІ приділили тому, що новий режим дозволяє лише короткотермінові поїздки до 90 днів та не дозволяє українцям офіційно працевлаштовуватись, не отримавши для цього спеціальної візи.»

політичних процесів національного рівня у Європі.

Важливим питанням, яке досі недостатньо висвітлювалось в українських ЗМІ, були зміни, до яких призведе впровадження

«безвізу». Зважаючи на попередні результати дослідження міграційних настроїв, що проводить МІОК, можна зробити висновок про недостатню поінформованість студентів щодо візової лібералізації. Схожі результати отримали дослідники з Київського міжнародного інституту соціології – лише 25% українців знає, як працюватиме «безвіз». В таких умовах надзвичайно важливим виявляється інформування населення про зміни, які стануть наслідком лібералізації візового режиму. З 6 квітня, після голосування в Європарламенті, масово почали з'являтися

КОРИСНІ ЛІНКИ:

Visa liberalization with Moldova, Ukraine and Georgia

https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/international-affairs/eastern-partnership/visa-liberalisation-moldova-ukraine-and-georgia_en

План дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України

http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=244813273

Безвізовий запобіжник ЄС: Брюссель збільшує ціну розвороту реформ в Україні

<http://www.eurointegration.com.ua/articles/2016/12/14/7058886/>

Галопом по Європах: що дасть українцям безвізовий режим з ЄС?

<http://www.slovoidilo.ua/2016/04/28/infografika/suspilstvo/halopom-po-yevropax-shho-dast-ukrayincyam-bezvizovyj-rezhym-iz-yes>

Без віз, та не без правил: як працюватиме на практиці безвізовий режим з Євросоюзом

<http://www.eurointegration.com.ua/articles/2017/04/6/7064150/>

публікації, спрямовані на пояснення найважливіших моментів функціонування «безвізу» та руйнування міфів навколо цієї теми. Нарешті, особливу увагу ЗМІ приділили тому, що новий режим дозволяє лише короткотермінові поїздки до 90 днів та не дозволяє українцям офіційно працевлаштовуватись, не отримавши для цього спеціальної візи. ЗМІ мають провести значну роботу над підготовкою населення до нових умов, адже непоінформованість може стати причиною негативних наслідків отримання безвізового режиму.

У ряді статей, що з'явилися після голосування, автори спробували висвітлити й наслідки впровадження «безвізового режиму» на більш довготривалу перспективу. Для України це черговий здобуток, що може стати одним із успішних етапів реформування і фактором подальших позитивних змін, зокрема, за рахунок зростання мобільності населення.

На прикладі членів Східного партнерства та балканських країн автор статті на Тиждень.ua розкриває запровадження «безвізового режиму» як один із інструментів модернізації, євроінтеграції та зближення з ЄС. Адже потреба у здійсненні реформ, необхідних для набуття «безвізу», а також простий шлях

для в'їзду в Євросоюз мали очевидний вплив на ці країни, добробут їхніх громадян та настрої в суспільстві. Важливим є і те, що трудові мігранти країн, що отримали «безвіз», частіше повертаються додому, адже для них не проблема згодом поїхати до ЄС, на відміну від нелегалів «візового періоду».

Особливо делікатним є питання «безвізу» з огляду на анексований Крим. Попри неоднозначну ситуацію з подвійним громадянством частини населення цього регіону, лібералізація візового режиму може стати додатковою перевагою України в очах жителів півострова. Адже мешканці Криму зможуть скористатися «безвізом» лише із біометричним паспортом України.

Не менш важливою для модернізації України є і можливість призупинення «безвізового режиму». Серед причин для таких заходів – суттєве зростання кількості спійманих у Європі нелегалів з українським паспортом, збільшення числа безпідставних прохань про притулок, погіршення співпраці у сфері реадмісії (повернення нелегальних мігрантів) та «суттєве збільшення» кількості серйозних кримінальних злочинів, вчинених українськими громадянами. Але особливої уваги заслуговує ще одна причина призупинення безвізу – Євро-

комісія буде зобов'язана відстежувати виконання безвізовими країнами критеріїв, які були частиною Плану дій з візової лібералізації, наприклад, у **сфері протидії корупції чи діяльності антикорупційних органів**, створених у процесі набуття «безвізу».

Якщо проблеми підтвердяться, Брюссель може **призупинити** «безвіз» на 9 місяців. У разі подальшої невирішеності цих проблем лібералізація візового режиму може бути **скасована**. Тобто Євросоюз намагається втримати у своїх руках один з важелів впливу на недостатньо цілеспрямовані реформи в Україні.

Таким чином, напередодні лібералізації візового режиму очевидно, що це значний крок на перспективу. Але до нього треба підготуватись як державі, так і населенню, щоб максимально ефективно використати для модернізації нашої країни та не втратити цей шанс. Хоча не все і не завжди залежить від України, але наша держава повинна втриматись від згортання реформ, населення – від порушень законодавства ЄС та недобросовісного спекулювання новими можливостями, а ЗМІ мають активніше інформувати населення щодо змін внаслідок лібералізації візового режиму.

Аналітичний дайджест містить короткий огляд аналітичних записок, експертних оцінок, оприлюднених у ЗМІ, наукових публікацій та інших інформаційних джерел щодо проблем міграції